

K-5002

Seat No. _____

B. A. (Sem. I) Examination

November / December - 2014

Compulsory Sanskrit : FE - 101

(New Course)

स्वप्नवासवदत्तम् अंक - १, २, ३ - भास

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) गभे ते ऋषा श्लोकोनी अनुवाद करो : ८

(१) धीरस्याश्रमसंश्रितस्य वसतस्तुष्टस्य वन्यैः फलै-
मार्नार्हस्य जनस्य वल्कलवतस्त्रासःसमुत्पाद्यते।
उत्सिक्तो विनयादपेतपुरुषो भाग्यैश्चलै विस्मितः
कोऽयं भो निभृतं तपोवनमिदं ग्रामीकरोत्याज्ञया॥

(२) पूर्वं त्वयाप्यभिमतं गतभेवमासी-
च्छ्लाघ्यं गमिष्यसि पुनर्विजयेन भर्तुः।
कालक्रमेण जगतः परिवर्तमाना
चक्रारपंक्तिरिव गच्छति भाग्यपंक्तिः ॥

(३) पद्मावती नरपतेर्महिषी भवित्री
दृष्टा विपत्तिरथ यैः प्रथमं प्रदिष्टा।
तत्प्रत्ययात् कृतमिदं न हि सिद्धवाक्या-
न्युल्लम्य गच्छति विधिः सुपरीक्षितानि॥

(૪) વિસ્ત્રબ્ધં હરિણાંચરન્ત્યચકિતા દેશાગતપ્રત્યયા
 વૃક્ષાઃ પુષ્પ ફલૈઃ સમૃદ્ધવિટપાઃ સર્વે દયારક્ષિતા।
 भूयिष्ठं कपिलानि गोकुलधनान्यक्षेत्रवत्यो दिशो
 निःसंदिग्धमिदं तपोवनमयं घूमो हि ब्रह्माश्रयः ॥

(૫) खगा वासोपेताः सलिलमवगाढो मुनिजनः
 पदीप्तोऽग्निर्भाति प्रविचरति धूमो मुनिवनम्।
 परिभ्रष्टो दूराद् रविरपि च संक्षिप्तकिरणो
 रथं व्यावर्त्यासौ प्रविशति शनैरस्तशिखरम्॥

(બ) ગમે તે બે સસંદર્ભ સમજાવો :

૫

- (૧) ન હિ રુપમેવ, વાગપિ ખલ્વસ્યા મધુરા।
- (૨) સર્વજનમનોભિરામં ખલુ સૌભાગ્યં નામ।
- (૩) આર્યપુત્રોઽપિ નામ પરકીયઃ સંવૃત્તઃ।
- (૪) અહો અકરુણાઃ ખલુ ઈશ્વરાઃ।

૨ ભાસનાં નાટકોના કર્તૃત્વની ચર્ચા કરો.

૧૪

અથવા

૨ બ્રહ્મચારી પ્રસંગ અને તેનું નાટ્યગત મહત્વ ચર્ચો.

૧૪

૩ નાટ્યકાર તરીકે ભાસની સિદ્ધિઓ અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૩ ઉદયનનું પાત્રાલેખન કરો. ૧૪

૪ ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

- (૧) વાસવદત્તા-ન્યાસ પ્રસંગ
- (૨) કૌતુકમાલાગુંફન પ્રસંગ
- (૩) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ની સ્થાપના
- (૪) લાવાણકનો પ્રસંગ

૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ સાત પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં ૧૪

જવાબ આપો :

- (૧) સ્વપ્નવાસવદત્તમ નાટકનાં અન્ય નામો જણાવો.
- (૨) સ્વપ્નવાસવદત્તમ ના મંગલશ્લોકમાં કોની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે ?
- (૩) ભાસના નાટકોની શોધ કોણે અને ક્યારે કરી?
- (૪) ભાસના નાટકોનો આરંભ શેનાથી થાય છે? તે શું છે?
- (૫) યૌગન્ધરાયણે કહ્યું કે 'અડધોભાર ઓછો થઈ ગયો, કેમ?'

(૬) બીજા અંકના આરંભે કયો અર્થોપક છે? તેમાં કોની ઉક્તિઓ છે ?

(૭) માધવી લતા મંડપની પડખે કોણ કોણ છે? તેઓ શું કરે છે?

(૮) વાસવદત્તા ચક્રવાકીને શા માટે પોતાના કરતાં વધુ સદ્નસીબ માને છે ?

(૯) પ્રોષિતભર્તૃકા એટલે શું? તે કેવી રીતે રહે છે?

(૧૦) ચેટી કૌતુકમાલા લઈને જતાં શા માટે અત્યાહિતમ્ કહે છે?

(૧૧) દડો રમવાથી પન્નાવતી કેવી લાગે છે?

(૧૨) ભાસનાં નાટકોની હસ્તપ્રતો ક્યાંથી મળી હતી?